ASIANTUNTIJALAUSUNTO 1 (16)
Heidi Kivekäs
toiminnanjohtaja
Animalia ry
13.12.2022

Animalian lausunto luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (VN/12277/2021)

Tiivistelmä

Yli 10 vuotta valmisteltu uudistus, eli esitys eläinten hyvinvointilaista, sisältää vakavia puutteita. Esimerkiksi turkistarhaus saa jatkua, vaikka turkistarhoilla eläinten on mahdotonta toteuttaa lajityypillisiä käyttäytymistarpeitaan ja vaikka tarhoilla kasvatetaan myös vieraslajeiksi määriteltyjä minkkejä ja supikoiria, joita myös karkaa tarhoilta luontoon. Myöskään häkkikanaloita ei kielletä ja tiettyjen sikoja ja nautoja koskevien parannusten kohdalla siirtymäajat on säädetty liian pitkiksi.

Eläinten hyvinvointilaki olisi syytä rakentaa tavalla, joka ottaa vakavasti huomioon eläinten tarpeita ja hyvinvointia koskevan tutkimuksen sekä eläinten hyvinvoinnista yhä enemmän välittävän kansalaismielipiteen.

- Nyt lakiin kirjatut parannukset on säilytettävä.
- Kannatamme porsaiden kirurgisen kastraation kieltoa, mutta siihen liittyvää siirtymäaikaa on lyhennettävä vähintään kahdella vuodella.
- Tiineytyshäkkikiellon siirtymäaikaa on lyhennettävä vähintään kahdella vuodella.
- Nyt käytössä oleville porsitushäkeille ja parsinavetoille on säädettävä määräaika, jolloin niiden käyttö on lopetettava.
- Vanhojen porsitushäkkirakenteiden uusiminen olisi esityksen mukaan sallittua, mikä on heikennys edelliseen lakiluonnokseen verrattuna ja pidentäisi häkkisikaloiden käyttöikää lähes loputtomasti. Kirjaus tulisi poistaa.
- Kaikille naudoille on taattava ulkoiluoikeus, sillä laidunnus lisää niin nautojen hyvinvointia kuin edistää luonnon monimuotoisuutta.
- Turkistarhaus on kiellettävä.
- Eläinten etua on oltava myös jatkossa ajamassa vähintään yksi eläinasiavaltuutettu (vrt. nykyinen määräaikainen eläinsuojeluasiamies).
- Kannatamme sitä, että eläin on aina tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista.
- Lakiin tulisi kirjata, että Ruokaviraston tulee käyttää tallentavaa kameravalvontaa apuna eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisessa teurastamoissa.
- Vesipuhveli on poistettava tuotantoeläiminä pidettävien nisäkkäiden lajilistalta. Vesipuhveleita kasvatetaan Suomessa ainoastaan yhdellä tilalla. Lajin sopeutumisesta Suomen olosuhteisiin on vain niukasti tietoa.

Yleiset kommentit

Yli 25 vuotta vanhan eläinsuojelulain yli 10 vuotta valmisteltu uudistus, eli esitys eläinten hyvinvointilaista, sisältää edelleen vakavia puutteita. Luonnokseen on saatu

vuoden 2017 versioon verrattuna paljon parannuksia, mutta suuria kysymyksiä on jätetty edelleen ratkaisematta.

Lain valmistelun aikana Suomen eläinsuojelulainsäädäntö on jäänyt jälkeen kansainvälisestä kehityksestä. Koska lain käsittelyä on lykätty ja prosessi on pitkittynyt, osa lain taustaselvityksistä on jo ehtinyt vanhentua. Esimerkiksi eläinten aseman muuntumiseen liittyvä selvitys, oikeustieteellinen selvitys eräiden eurooppalaisten maiden eläinsuojelulainsäädännöistä sekä porsitushäkkiselvitys ovat jo kymmenen vuoden takaa. Pitkittyneen prosessin takia tuottajilla on ollut aikaa sopeutua jo vuosia keskusteluissa olleeseen kehitykseen, minkä vuoksi eläinten hyvinvoinnin kannalta kohtuuttoman pitkiä siirtymäaikoja pitäisi nyt lyhentää.

Yhteiskunnallinen eläinten kohteluun ja oikeuksiin liittyvä keskustelu on yhä lisääntynyt kymmenessä vuodessa. Siksikin olisi perusteltua, että eläinten etua olisi ajamassa vähintään yksi eläinasiavaltuutettu (vrt. nykyinen määräaikainen virka eläinsuojeluasiamies). Eläinasiavaltuutetun virasta tulisi säätää tässä laissa, kuten esimerkiksi lapsiasiavaltuutetusta säädetään. Eläinasiavaltuutettu-termi kuvaisi paremmin viranhaltijan toimenkuvaa laajasti kaikkien eläinten suojeluun, hyvinvointiin ja oikeuksiin perehtyvänä ammattilaisena. Ammattinimikkeenä eläinasiavaltuutettu olisi myös sukupuolineutraali.

Turkiseläinten olosuhteisiin luvattiin puuttua jo vuonna 2013, kun turkistarhauksen kieltoa koskeva kansalaisaloite käsiteltiin eduskunnassa. Sen jälkeen turkiseläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ei ole kuitenkaan tehty mitään. Tämä on erittäin suuri puute ja jättää täysin huomiotta aiemmat lupaukset turkiseläinten hyvinvointiongelmiin puuttumisesta. Eläinten kasvattaminen verkkopohjilla on yksiselitteisesti kiellettävä. Turkistarhaus kokonaisuudessaan on kiellettävä siirtymäajalla.

Esitys ei huomioi monia eläimille hyvin keskeisiä käyttäytymistarpeita, eikä siten ota huomioon riittävällä tavalla eläinten hyvinvointia koskevaa tutkimusta. Esityksessä todetaan, että eläimillä tulisi olla mahdollisuus ”toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan”. Perusteluissa mainitaan myös, että ”Riittävällä liikunnalla on merkittävä vaikutus eläimen terveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Eläimillä on sisäsyntyinen tarve liikkua”. Näitä voidaan siis pitää aivan keskeisinä vähimmäisvaatimuksina. Poikkeuspykälien avulla lakiehdotus kuitenkin sallii myös tulevaisuudessa muun muassa emakoiden pitämisen kääntymisen estävissä porsitushäkeissä ja lypsylehmien pitämisen päästä parteen sidottuna tällä hetkellä käytössä olevissa sikaloissa ja navetoissa. Lajityypillisten tarpeiden, kuten liikkumisen, kunnioittamista pidetään siis yhtäältä tärkeänä, ja toisaalta se evätään suurilta eläinryhmiltä, kuten isolta osalta emakoista sekä lypsylehmistä.

Lain taustalla piilee yhä ajatus siitä, että mitä hyödyllisempi eläin taloudellisesta näkökulmasta ihmiselle on, sitä enemmän sille voidaan tuottaa kipua ja kärsimystä ja sitä enemmän sen lajityypillisiä tarpeita voidaan rajoittaa. Tämän vuoksi eri eläimet asettuvat lain silmissä hyvin eriarvoiseen asemaan, vaikka näin ei saisi olla.

Eläinten hyvinvoinnin kokonaisvaltainen kunnioittaminen tuo usein kustannuksia. Mikäli tätä ei hyväksytä, ja mikäli taloudellisen voiton maksimointi on aina ensisijaista eläinten hyvinvointiin nähden, ei eläinten hyvinvointia ole mahdollista taata. Eläinten hyvinvointilaki olisikin syytä rakentaa tavalla, joka ottaa vakavasti huomioon eläinten tarpeita ja hyvinvointia koskevan tutkimuksen sekä yleisen, nopeasti muuttuvan kansalaismielipiteen. Suomi ei saa jäädä eläimiä koskevassa lainsäädännössä jälkeen naapurimaita eikä EU:n kehitystä.

Pykäläkohtaiset kommentit

1 § Lain tarkoitus

Pykälään on lisättävä, että jokaisella eläimellä on itseisarvo, jota on kunnioitettava. Mielestämme ei ole riittävää, että eläimen itseisarvo on kirjattu vain lain perusteluihin.

Lain perusteluissa eläimen itseisarvo mainitaan ”eläinten kunnioittamisen taustalla olevaksi ajatukseksi”. Perusteluissa pohditaan itseisarvon ajatusta ja soveltamista monipuolisesti. Tämän pohdinnan pohjalta olisi loogista, että eläimen itseisarvo mainittaisiin myös lakipykälässä. Kirjauksen puolesta puhuvat myös kansainväliset esimerkit. EU-lainsäädäntöön ja monen verrokkimaan lainsäädäntöön on kirjattu maininta eläimen itseisarvosta. Suomen eläinsuojelulainsäädäntöä tulisikin päivittää vastaamaan eurooppalaista lainsäädännöllistä viitekehystä. Pykälään voitaisiin esimerkiksi EU:n koe-eläindirektiivin mukaisesti kirjata, että ”[e]läimillä on itseisarvo, jota on kunnioitettava.” Eläimen itseisarvon kirjaaminen lakiin oli myös yksi uutta eläinsuojelulakia valmistelleen työryhmän periaatteista. Eläimen itseisarvon tunnustaminen lakipykälässä antaisi eläinten hyvinvointia koskevalle lainsäädännölle sille kuuluvaa painoarvoa.

6 § Lain yleiset periaatteet

Kärsimyksen määritelmää tulisi tarkentaa. Kärsimyksen tulisi tarkoittaa mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta aiheuttavaa haittaa. Yleisiin periaatteisiin tulisi lisätä, että eläinten pidossa tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta eläimen hyväksi, jos on syytä epäillä jonkin eläinten pidon aiheuttavan haittaa eläimen hyvinvoinnille eikä asiasta ole tieteellistä tutkimusta.

7 § Sairaan ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

Pykälässä uutena vaatimuksena säädettäisiin kunnan velvollisuudesta huolehtia kunnan järjestämälle eläinlääkärin vastaanotolle tuodun sairaan tai vahingoittuneen luonnonvaraisen eläimen lopetuksesta. Loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen kohdalla kunnan eläinlääkärillä tulisi olla myös velvollisuus sen selvittämiseen, voitaisiinko eläin hoitaa kuntoon. Sen vuoksi ehdotamme virkkeen "Luonnonvaraisten eläinten kohdalla lopetuskynnyksen tulisi olla selkeästi matalampi kuin ihmisen hoidossa olevien eläinten kohdalla." poistamista. Mikäli hoitaminen on mahdollista, tulisi kunnan eläinlääkärin antaa eläimelle tarvittava ensiapu ja sen jälkeen eläin on toimitettava jatkohoitoon sopivaan luonnonvaraisia eläimiä hoitavaan hoitolaan. Lopettaminen ei saa olla ainoa vaihtoehto luonnonvaraistenkaan eläinten kohdalla.

Lakiin tulisi myös kirjata, että kunnan tulee järjestää loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen kuljetus eläinlääkärin vastaanotolle, sillä useinkaan yksityisellä ihmisellä ei ole tähän mahdollisuutta.

Lakiin olisi myös kirjattava, että jokaiselle kunnalle tulee määrittää lähialueella sijaitseva hoitola, joka vastaa alueen avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta. Valtion tulisi rahoittaa toimintaa.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Pykälässä todetaan, että tuotantoeläimenä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joilla on muun muassa mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsimiseen ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita ja joille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat. Hyväksyttäväksi ehdotetut lajit luetellaan liitteessä 1.

Katsomme, että pykälän kohdat ovat suoraan ristiriidassa useiden liitteessä 1. lueteltujen lajien kanssa. Katsomme, että liitteestä tulee poistaa kettu, naali, minkki, supikoira, soopeli ja hilleri. Kaikki nämä lajit ovat vain heikosti domestikoituneita. Tieteellinen tutkimus on näyttänyt, että esimerkiksi ketuilla on voimakas lajityypillinen tarve kaivaa ja minkeillä uida. Kaikilla näillä lajeilla on voimakas tarve liikkua laajoilla alueilla. Verkkopohjaiset, pienet häkit eivät tarjoa näille eläimille mahdollisuutta ravinnon etsimiseen, liikunnan tarpeen tyydyttämiseen, lajille ominaiseen sosiaalisuuteen, lisääntymiskäyttäytymiseen eikä lepoon. Lajien pitopaikkojen ei siis voi katsoa olevan asianmukaisia. Supikoiran poistamisen puolesta puhuu myös se, että supikoira kuuluu EU:n vieraslajilistalle. Myös minkki on Suomessa määritelty vieraslajiksi. Näiden lajien tarhaamisen jatkuminen mahdollistaa uudet, tarhoilta karanneet yksilöt luonnossa.

On hyvä, että liitteen 1 kohtaan 2. ei ole sisällytetty enää merileijonia. Selkeää ja eläinten kunnioittamisen edistämisen kannalta perusteltua olisi kuitenkin kieltää kaikkien eläinten käyttö sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä. Liitteessä tulisi listata myös tuotantotarkoituksiin kasvatettavaksi sallitut kala- ja hyönteislajit.

Liitteestä tulee poistaa myös vesipuhveli. Vesipuhvelin kasvatuksesta Suomen oloissa ei ole juurikaan tietoa olemassa eikä lajin kasvatuksella ole myöskään taloudellista merkitystä. Vesipuhvelin käsittely lypsäessä ja teurastamoissa on nautoja hankalampaa, ja naudoille suunnitellut kulkureitit voivat olla niille liian ahtaita. Vesipuhveleita on tuotu Suomeen yhdelle tilalle. Lainsäädännön muokkaaminen tällä hetkellä yhden toimijan tai elinkeinonharjoittajan vuoksi ei ole kestävää lainsäätämistä. Vesipuhvelia ja muita nautaeläimiä voidaan käyttää luonnonhoitotyössä monimuotoisuuden edistäjänä ilman, että lajia käytetään lihan- tai maidontuotannossa.

9 § Eläinlajilistojen muuttaminen

Katsomme, että uusien lajien lisäämiseen eläinlajilistoille tulisi suhtautua kriittisesti. Uusien eläinlajien lisäämisen eläinlajilistoille tulisi tapahtua vain poikkeuksellisista ja erittäin hyvin perustelluista syistä. Eläinlajilistojen muuttamista varten laadittujen hakemusten käsittelylle on laadittava tarkka ohjeistus. Pykälän perusteluissa mainitaan, että hakemuksia arvioidessa huomioidaan kokemusperäinen tieto eläinten pidosta. Tämän ei tule tarkoittaa sitä, että mikäli hakijalla on jo hoidossaan kyseessä olevan lajin eläimiä, se katsotaan hakemusta puoltavaksi seikaksi. Eläimiä ei saa hankkia ensin ja sen jälkeen vasta hakea niiden lisäystä listalle. Ruokavirastolle tulee taata riittävät resurssit eläinlajilistojen ylläpitoon.

10 § Eläinlajilistasta poikkeaminen

Ehdotamme tämän pykälän poistamista. Eläinlajilistojen muuttamisen tulee pysyä maa- ja metsätalousministeriöllä, jotta poikkeusten myöntäminen pysyy yhtenäisenä ja tarkoin harkittuna.

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Nyt voimassa olevassa eläinsuojeluasetuksessa on muotoilu: "Eläintä on kohdeltava rauhallisesti eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella tai kiihdyttää." Ehdotamme, että sama muotoilu säilytetään tämän pykälän ensimmäisessä lauseessa. Mielestämme on tarpeellista korostaa pelottelun ja kiihdyttämisen olevan kiellettyä jo lakitekstissä eikä pelkästään perusteluissa.

Pykälässä on hyvää se, että siihen on lisätty vaatimus eläimen totuttamisesta käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin sekä se, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on pyrittävä käyttämään hyväksi sen lajityypillistä käyttäytymistä.

Pykälään tulisi lisätä momentti, jossa korostetaan, että eläimen kouluttamisessa tulee pyrkiä palkitsemaan eläintä halutusta käytöksestä ja välttämään eläimen rankaisemista. Kuten lain perusteluissakin mainitaan, saavutetaan eläinten koulutuksessa parempia tuloksia palkitsemalla eläin toivotusta käyttäytymisestä. Halutun käyttäytymisen vahvistamiseen perustuvat koulutusmenetelmät parantavat tutkitusti myös eläinten hyvinvointia.

Pykälään tulisi myös lisätä, että vieroitettaessa jälkeläisiä emostaan, olisi se tehtävä niin ja sellaisena ajankohtana, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa molemmille osapuolille.

13 § Kielletty kohtelu

Pykälään tulisi lisätä, että eläinten käyttäminen kohde-eläiminä sellaisissa harrastuksissa, jotka voivat aiheuttaa kohde-eläimelle huomattavaa fyysistä ja psyykkistä haittaa, on kiellettyä. Tällaista ovat esimerkiksi luolakoirakokeet, joissa koirat pääsevät ajamaan tarhattuja kettuja.

Mikäli kieltoa ei kirjata lakiin, tulisi lakiin lisätä, että varsinaisten kilpailuiden lisäksi tällaisen lajin harjoituksissa on oltava paikalla valvova eläinlääkäri ja lain on määrättävä siitä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Laissa on vaadittava kohde-eläimille sellaiset olosuhteet, että niiden elämä kokeiden ja harjoitusten välissä täyttää lajityypilliset tarpeet ja eläinten hyvinvointi on mahdollisimman korkealla tasolla. Näiden kohde-eläinten pitämisen tulee olla luvanvaraista, jotta valvontaviranomainen voi tarkastaa eläinten pito-olosuhteet.

Pidämme hyvänä, että kielletty kohtelu on määritelty varsin tarkasti perusteluissa. Perusteluihin tulisi kuitenkin lisätä esimerkkejä kielletystä kohtelusta. Tällaiseksi olisi määriteltävä esimerkiksi koiran ns. hapettaminen, jossa kiristyvä kaulapanta asetetaan koiran hengitysteiden kohdalle niin, että koiralle aiheutetaan tukehtumisen tunne sekä muut vastaavat eläimille tarpeetonta kärsimystä aiheuttavat kohtelutavat.

Pidämme hyvänä, että pykälän perusteluissa korostetaan palkitsemalla kouluttamisen etuja ja sen ensisijaisuutta. Tämä tulisi kuitenkin kirjata myös lakitasolle, pykälään 12.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Eläimiä merkittäessä tulisi aina valita kaikkein vähiten kipua ja haittaa aiheuttava merkitsemistapa. Tämä tulee kirjata lakiin.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö sekä

126 § Tuotantoeläimenä pidettävän sian kastraatiota koskeva siirtymäsäännös

Kannatamme kirjausta, että kaikkien kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä vaaditaan kivunhoitoa. Perusteluissa esitetyt vaatimukset rauhoituksesta, puudutuksesta ja kipulääkityksestä nupoutuksen yhteydessä sekä tulehduskipulääkkeestä ja puudutuksesta porsaiden kirurgisen kastraation yhteydessä ovat kannatettavia. Neljän vuoden siirtymäaikaa puudutuksen käytöstä porsaiden kirurgisen kastraation yhteydessä tulisi kuitenkin lyhentää kahteen vuoteen.

Kannatamme porsaiden kirurgisen kastraation kieltoa, mutta pidämme siihen liittyvää siirtymäaikaa kohtuuttoman pitkänä. Koko eurooppalainen sika-ala sitoutui alun perin siihen, että sikojen kirurgisesta kastraatiosta olisi päästy eroon jo vuonna 2018. Tästä sitoumuksesta ei kuitenkaan pidetty kiinni. Selvää on, että alalla on kuitenkin ollut vuosia aikaa valmistautua kieltoon ja etsiä toimivia ratkaisuja. Näitä onkin jo olemassa, kuten esimerkiksi sikojen immunokastraatio. Tämän vuoksi siirtymäaika on lyhennettävä niin, että se päättyy viimeistään vuoden 2030 alussa.

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Kannatamme pykälään listattujen välineiden ja laitteiden kieltämistä. Listaan tulisi lisätä myös sähköpiiskat. Sähköpiiskojen käyttö voi aiheuttaa eläimille merkittävää fyysistä ja psyykkistä kärsimystä. Niiden käytön valvonta on nykyisellään myös hyvin vaikeaa. Niiden käyttö tulisi sallia ainoastaan eläinlääkäreille tai korkeintaan rajatulle joukolle suurikokoisten tuotantoeläinten käsittelijöitä, eikä niitä saisi myydä vapaasti kenelle tahansa tai kuka tahansa saisi niitä pitää hallussa.

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Pykälän ensimmäiseen momenttiin tulisi lisätä, että nuorilla eläimillä tulee olla mahdollisuus leikkimiseen. Leikkiminen on niiden olennainen käyttäytymistarve, ja näin on linjannut myös tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta. Pykälään tulee myös lisätä, että synnyttäneillä emoilla tulee olla mahdollisuus jälkeläistensä hoitoon ja jälkeisillä on oltava mahdollisuus saada hoivaa emoltaan. Pykälään tulee myös lisätä, että eläimellä on oltava mahdollisuus ympäristön tarkkailuun ja tutkimiseen sekä olotilaansa vaikuttamiseen esimerkiksi paikkaa vaihtamalla.

Hoidon yleisiin vaatimuksiin tulisi myös lisätä, että sosiaalisilla eläinlajeilla on oltava päivittäin mahdollisuus riittävään sosiaaliseen kanssakäymiseen. Esimerkkeihin tulisi lisätä, ettei laumaeläimiä, kuten hevosia, nautoja, lampaita ja sikoja, saa pitää yksin tai ilman vähintään näköyhteyttä lajitoveriin. Laumaeläimet tulisi aina pyrkiä pitämään ryhmissä, ellei eläimen terveydentila tai muu vastaava syy sitä estä. Kaikenikäisten vasikoiden yksinpito tulee kieltää.

Pykälään tai sen perusteluihin olisi lisättävä, että ulkoilua ja ruuan hankintaa ulkoa lajityypillisesti tarvitsevien eläinten, kuten nautojen, on päästävä ulos ja kesäaikaan laiduntamaan. Laiduntaminen on naudalle tärkeä lajityypillinen käyttäytymistarve, joka edistää sekä psyykkistä että fyysistä hyvinvointia. Pelkkä tarhassa ulkoilu ei riitä naudoilla korvaamaan laiduntamista kesäaikaan, ja laidunnusvaatimus tulisi koskea kaikkia nautoja niiden pitomuodosta riippumatta. Laidunnus edistää myös luonnon monimuotoisuutta.

Pykälän perusteluissa annetuissa esimerkeissä mainitaan muun muassa sikojen ja kanojen voimakas tutkimisen tarve ja sen toteutumisesta huolehtiminen. Perusteluihin

olisi lisättävä esimerkkinä myös turkiseläiminä käytettävien kettujen ja minkkien olennaisimmat käyttäytymistarpeet. Ketuilla on esimerkiksi voimakas tarve kaivaa ja minkeillä uida. Petoeläiminä molemmilla lajeilla on myös suuri tarve saalistaa ja etsiä ravintoa.

Pykälään olisi myös lisättävä, että mikäli eläimen pitopaikassa esiintyy käytöshäiriöitä, kuten stereotyyppistä käyttäytymistä, kannibalismia, hännänpurentaa tai muuta vastaavaa käytöstä, on niiden syy selvitettävä ja tilanne pyrittävä korjaamaan.

Kautta lain olisi huolehdittava siitä, että tässä pykälässä luetellut vaatimukset toteutuvat kaikkien eläinten kohdalla myös käytännössä, ilman poikkeuksia.

21 § Ruokinta ja juotto

Kannatamme vaatimusta, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa tulee olla jatkuvasti vettä tarjolla.

Katsomme kuitenkin, että nautaeläinten sekä turkiseläinten suojelua koskeviin asetuksiin kirjatut poikkeukset tulee poistaa. Nautaeläinten osalta poikkeus koskee vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa pidettäviä vasikoita ja turkiseläinten osalta samana vuonna syntyneitä sekä siitoksesta poistettuja eläimiä. Kolme kertaa päivässä tarjottu vesi ei riitä varmistamaan sitä, etteivät nämä eläimet altistuisi janolle.

Ammattimaisessa eläintenpidossa tulee aina kyetä järjestämään jatkuva vedensaanti kaikille nisäkkäille ja linnuille. Sulana pysyvien vedenjakojärjestelmien kalleus ei ole peruste sille, että eläin voidaan altistaa voimakkaalle janolle. Kovilla pakkasilla vesi jäätyy hetkessä juoma-astioihin, vaikka se tuotaisiin sinne lämmitettynä. Eläintenhoitaja ei voi silloin mitenkään varmistua siitä, ettei eläin ehtisi tuntea voimakastakin janoa ennen seuraavaa juottokertaa. Vedensaannin valvonta on näissä tapauksissa myös vaikeaa valvovalle viranomaiselle. Lisäksi turkiseläimiä koskeva siirtymäaika on liian pitkä ja se tulisi lyhentää viiteen vuoteen.

25 § Eläinjalostus

Kannatamme kaikkia pykälässä lueteltuja jalostuksen rajoituksia. Kannatamme sitä, että eläinlääkäreille asetetaan ilmoitusvelvollisuus toimenpiteistä, jotka on tehty perinnöllisten vikojen takia.

Jo voimassa olevan lain mukaan viranomaisilla on ollut mahdollisuus puuttua jalostukseen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä taikka merkittävää haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille. Tästä huolimatta eläinten hyvinvointia vaarantavaan jalostukseen ei tiettävästi ole puututtu. Sen vuoksi tässä yhteydessä tulee säätää eläinten hyvinvointia valvoville viranhaltijoille nimenomainen velvollisuus käyttää lain 12 luvussa säädettyjä hallinnollisia pakkokeinoja, jos eläinjalostus vaarantaa tai on omiaan vaarantamaan eläimen tai sen jälkeläisten hyvinvointia.

Lisäksi pykälässä tulisi määrätä, että valvonnasta vastaavan keskusviranomaisen tulisi tehdä yhtenäinen ohjeistus jalostukseen liittyvien pykälien valvonnasta käytännön valvontatyötä tekevien viranomaisten käyttöön. Näin valvonnasta saadaan yhtenäistä koko Suomen kattavasti.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Pykälässä tulisi kieltää luonnonvaraisten eläinten, kuten kettujen ja naalien, sekä niistä jalostettujen muunnosten kasvatus ja käyttö metsästyskoirien koulutus- ja koetarkoitukseen. Luonnonvaraisten selkärankaisten pyydystäminen riistanhoidollisiin eli metsästystarkoituksiin tai kalankasvatuslaitoksissa kasvatettavaksi tulisi kieltää.

Pykälän kielto luonnonvaraisten eläinten ottamisesta elätiksi tulisi ulottaa koskemaan myös ulkomailta Suomeen tuotuja, luonnonvaraisina syntyneitä eläimiä.

29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Pykälä on muutoin kannatettava, mutta siinä tulisi huomioida myös ne lajit, jotka voivat olla joko luonnonvaraisia tai karanneita. Esimerkkejä näistä lajeista ovat muun muassa villisiat, ketut, minkit sekä kaniinit, joita kaikkia elää Suomessa sekä luonnonvaraisina että kasvatettuina. Näiden lajien kohdalla ei ole välttämättä yksinkertaista näyttää toteen, onko kyse karkurista vai villiksi katsottavasta yksilöstä. Jos yksilö voidaan katsoa kesyksi tai kesytettäväksi, tulee sen pitkäaikainen hoito ilman tavoitetta eläimen vapauttamisesta tai eläintarhaan siirtämisestä sallia.

31 § Ammattimaisesti tai muuten laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Perusteluihin tulisi lisätä, että eläinten hyvinvoinnille välttämättömien laitteiden toimintahäiriöiden sekä tulipalojen varalta tulee olla olemassa hälytysjärjestelmä, joka ilmoittaa viasta tai vaarasta välittömästi eläinten pitäjälle tai hoitajalle. Pykälään tulee kirjata, että suuria eläinmääriä käsittävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät. Pykälään tulee myös kirjata, että eläinten hyvinvoinnille kriittisten toimijoiden, kuten sähkö- ja vesiyhtiöiden, on ilmoitettava valvontaviranomaiselle, mikäli eläintilalta katkaistaan näiden jakelu.

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pykälän ensimmäisessä momentissa todetaan, että eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Momenttiin tulisi lisätä, että eläimen on kyettävä myös liikkumaan ja huolehtimaan kehonhoidosta pitopaikassaan. Liikkuminen ja kehonhoito ovat lajityypillisiä perustarpeita, joiden estyminen aiheuttaa eläimille turhautumista.

Eläinten hyvinvointitutkimus on osoittanut, että eläinten liikkumisen tarve patoutuu ja purkautuu ylimääräisenä liikkeenä, kun eläin päästetään vapaaksi pitkän kytkettynä

pitämisen jälkeen. Kun liikkumiseen annetaan mahdollisuus vain harvoin, liikkuvat eläimet silloin enemmän kuin liikkumisen ollessa mahdollista päivittäin. Esimerkiksi parsinavetoissa eläviä lehmiä tutkittaessa todettiin, että vain kerran tai kaksi viikossa ulkoilemaan päässeet lehmät liikkuvat kerralla enemmän kuin päivittäin ulkoilevat lehmät.

Laissa määritelty eläinten hyvinvoinnin toteutuminen ei ole käytännössä mahdollista ilman jatkuvan jaloittelun takaamista ja täten pykälään tulisi lisätä muotoilu: ”Eläimellä on oltava jatkuva mahdollisuus jaloitella ja tutkia ympäristöään.”

Pykälään tulee lisätä, että eläimen kasvatus verkko- tai ritiläpohjalla on kiellettävä. Pykälään on myös lisättävä, että eläimellä on oltava aina käytössä kuiva, tarvittaessa pehmeä, lajinomainen makuupaikka. Mikäli eläimen lajityypillisiin tarpeisiin kuuluu pesä- tai muussa piilopaikassa lepääminen, tulee eläimellä olla sellaisen käyttöön mahdollisuus. Verkkopohja aiheuttaa paitsi fyysisiä ongelmia, se myös estää monien lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutumisen, kuten kaivamisen ja kuopsuttelun. Lajinomainen pesä- tai makuupaikka mahdollistaa eläimelle lepäämisen sekä tarvittaessa piiloutumisen. Molemmat ovat tärkeitä eläimen hyvinvoinnin osa-alueita.

Pykälässä tulee kieltää eläinten poikasten ja nuorten yksilöiden pitäminen yksittäiskarsinoissa tai -häkeissä, ellei siihen ole lääketieteellistä tai lajin sosiaalisiin piirteisiin liittyvää syytä.

Pykälään tulee lisätä, että eläimillä tulee olla mahdollisuus luonnonvaloon niiden pysyvissä pitopaikoissa. Tämä voidaan toteuttaa ulkoilulla tai riittävällä ikkunapinta-alalla.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Pykälässä todetaan, että eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Pykälässä kielletäänkin uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönottaminen. Tätä kannatamme, sillä kielto on linjassa lain periaatteiden sekä eläinten lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistamisen kanssa.

Pykälässä ei kuitenkaan kielletä vanhojen parsinavetoiden ja porsitushäkkien käyttöä edes siirtymäajalla. Tämä on iso ongelma, joka on myös täysin ristiriidassa pykälän vaatimuksen kanssa jatkuvan liikkumisen estämisen kanssa. Vaadimme, että pykälään kirjataan myös vanhojen parsinavetoiden ja porsitushäkkien kielto korkeintaan 5 vuoden siirtymäajalla. Koska sekä lypsykarjoissa että porsastuotannossa ollaan jo vahvasti siirtymässä pois sekä parsinavetoista että porsitushäkeistä, ei kielto olisi aloille millään tavalla kohtuuton. Myös EU:ssa etenevä tuotantoeläinten häkkikasvatuksen kielto tulee ottaa tässä huomioon, sillä sen kautta häkkikasvatusta tullaan todennäköisesti kieltämään lähitulevaisuudessa koko EU:n alueella.

Parteen kytkeminen rajoittaa naudan liikkumista ja mahdollisuuksia laumaeläimelle tärkeään kanssakäymiseen lajitovereiden kanssa. Jatkuva paikallaan olo heikentää lihaskuntoa. Parret ovat monessa vanhassa navetassa liian pieniä nykynaudoille, sillä nautojen koko on kasvanut ja rodut ovat osin vaihtuneet vuosien saatossa. Huonot parsirakenteet ja liian pienet parret aiheuttavat myös vammoja lehmien utareisiin. Luonnossa nautaeläimet liikkuvat esimerkiksi ruuan, veden, seuran, suojan, kehonhoidon, lisääntymisvietin ja tilan tarpeen ohjaamina. Liikunta parantaa nautojen sorkkien ja jalkojen terveyttä sekä helpottaa makuulle käynnin ja ylösnousun liikkeitä. Parressa lehmä ei voi puhdistaa kunnolla kehoaan nuolemalla ja rapsuttamalla.

Tiineenä olevien ja imettävien emakoiden pitäminen häkissä rajoittaa niiden liikkumismahdollisuudet hyvin olemattomiksi. Liikkumisen rajoittaminen vaikuttaa myös emakon mahdollisuuksiin olla vuorovaikutuksessa porsaiden kanssa (porsimishäkki), tutkia ympäristöään (molemmat häkit), toteuttaa tarvettaan rakentaa pesää (porsimishäkki) ja niin edelleen. Kaikkien häkkien keskeinen ongelma on, että ne estävät eläimen liikkumisen lähes kokonaan, minkä seurauksena esiintyy muun muassa ihovaurioita, ahdistusta, jalkaongelmia, kohtu- ja virtsatientulehduksia sekä niin kutsuttua stereotyyppistä käytöstä. Liikkumattomuus myös pienentää emakon lihasmassaa.

Edellä mainituista syistä kaikki parsinavetat sekä emakkohäkit tulee kieltää riippumatta niiden käyttöönottovuodesta. Myös munijakanojen häkkikasvatus tulee yksiselitteisesti kieltää.

43 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja -näyttelyssä

Pykälässä tai viimeistään valtioneuvoston asetuksessa tulisi määritellä tarhakettujen käytön kielto metsästysharjoituksissa ja -kokeissa. Pelkästään tarhaolosuhteissa eläminen on ketuille stressaavaa. Koekäyttö aiheuttaa niille stressiä, altistaa ne vahingoittumiselle ja vaarantaa vakavasti hyvinvointia.

46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Ilmoituksenvaraiseksi kilpailuksi olisi aina tulkittava sellaiset kilpailut ja testit, joissa käytetään kohde-eläintä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kaikkia metsästyskokeita, joissa ajetaan vapaana olevilla koirilla toisia eläimiä, luolametsästyskokeita sekä paimennuskokeita. Myös kalastuskilpailut olisi tulkittava ilmoituksenvaraisiksi kilpailuiksi.

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Kannatamme sitä, että luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten käyttö esityksissä kielletään. Lakiin tulee kuitenkin lisätä kaikkien eläinten käyttämisen kielto sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä.

Kiertävä elämä on merkittävä potentiaalista stressiä aiheuttava asia eläimelle lajista riippumatta. Pysyvät elinolosuhteet antavat paremman mahdollisuuden lajityypillisten olosuhteiden tarjoamiseen ja eläimen kokemaan turvallisuuden tunteeseen. Eläinten käyttäminen esityksissä altistaa ne myös potentiaalisesti stressaaville tilanteille.

51 § Eläintarhan eräät tehtävät

Pykälään tulee lisätä, että eläintarhoilla tulee olla velvollisuus auttaa loukkaantuneita tai orvoksi jääneitä luonnonvaraisia eläimiä vähintään niiden lajien osalta, joiden pitoon eläintarhassa on tilat ja osaamista.

52 §, 53 §, 54 §, 55 § & 56 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevat pykälät

Kaikista näistä pykälistä tulee poistaa kiertävät eläinnäyttelyt sekä sirkukset. Kiertävät eläinnäyttelyt tulee kieltää Suomessa kokonaan eläinlajista riippumatta. Samoin tulee kieltää kaikkien eläinten käyttö sirkuksissa.

59 § Broilerikasvattamo

Broilereiden hyvinvointiongelmat ovat tutkitusti huomattavat. Broilerit kärsivät jalostuksen aiheuttamista sairauksista, kuten jalkavioista ja sydänsairauksista. Lisäksi ahtaat kasvatustilat aiheuttavat broilereille lisää kärsimystä.

Pykälässä olisi määriteltävä broilereiden suurimmaksi kasvatustiheydeksi 33 kg neliömetriä kohden ja kaikki pykälässä mainitut vaatimukset on ulotettava koskemaan tätä sekä sitä pienempiä kasvatustiheyksiä. Jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kahdessa parvessa tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, aluehallintovirasto tulee voida määrätä broilereiden kasvatustiheyden vielä tästäkin alennettavaksi.

Pykälästä puuttuvat kokonaan vaatimukset broileriemojen kasvatusolosuhteista, vaikka niillä on jopa suurempia ja etenkin pidempiaikaisia hyvinvointiongelmia kuin tuotantopolven linnuilla. Myös minivaatimukset broileriemojen kasvatusolosuhteille olisi kirjattava lakiin.

Kaikkiaan broilereiden jalostus on mennyt niin pitkälle, että linnut kärsivät koko kasvatusaikansa erilaisista kipua ja haittaa aiheuttavista sairauksista. Tähän pykälään tai pykälään 25 tulisi kirjata, että nopeakasvuisten broilerihybridien kasvatus tulee kieltää.

Yleisesti pidämme moitittavana, että lakitekstissä broilereista ei puhuta kuin eläimistä, vaan enemmänkin kuin raaka-aineesta. Broileriyksilöistä ei puhuta edes yksilömääränä vaan elopainokiloina. Lakitekstissä korostuu ajatus, että broilerit eivät ansaitse mahdollisuutta yksilöllisyyteen, vaan ne ovat olemassa ainoastaan välinearvonsa kautta. Pykälän sisältö on räikeässä ristiriidassa laissa esitetyn eläimen kunnioittamisen kanssa.

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Pykälään tulee lisätä, että tainnutuksen tulee tapahtua mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti. Tällä hetkellä tainnutus kaasulla voi kestää minuutteja, jonka aikana eläimet kokevat ahdistusta ja voimakasta tukehtumisen tunnetta. Tainnutusmenetelmän tulisikin olla aina niin nopea, ettei eläin ehdi kärsiä tainnutuksen aikana. Pykälän 5 momentin mukaan eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin, mitä pidämme hyvänä, mutta viihdetarkoituksen määritelmän tulisi kattaa myös kalastus- ja metsästyskilpailut, joissa tarkoituksena on nimenomaan viihde, kulttuurikokemus ja kilpailu eläinten tappamisella. Kalastuskilpailut ja esimerkiksi naakkajahdit ja pienpetojahdit mainostettuna kilpailullisena toimintana eivät olisi enää sallittuja.

65 § Eläinten teurastus

Kannatamme sitä, että eläin on aina tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista. Kotikanaloiden pitäjille tulee suunnata tiedotusta, koulutusta ja ohjeistusta muuttuvasta laista, sillä tällä hetkellä suurin osa näistä linnuista jätetään tainnuttamatta ennen verenlaskun aloittamista.

Pykälään tulee lisätä, että eläimet tulee teurastaa mahdollisimman lähellä kasvatuspaikkaa. Erityisen tärkeää on, että ihmisten käsittelyyn tottumattomat eläimet teurastetaan heti niiden kiinniottamisen jälkeen, samassa paikassa.

Pykälään on myös lisättävä, että teurastamon on seurattava eläinten lopetusmenetelmien kehittymistä ja valittava käyttöön kulloisetkin teurastusmenetelmät, jotka on todettu eläimille vähiten kärsimystä aiheuttaviksi.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Pykälään tulee lisätä, että ilman epäilyäkin valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus tuotantoeläintiloilla sekä laitoksissa, joissa kasvatetaan tai käytetään eläimiä tieteellisissä hankkeissa ja toimenpiteissä. Tuotantoeläintilat ovat kaikkein suurimpia eläintenpitopaikkoja Suomessa, ja se vaarantaa vakavasti eläinten hyvinvoinnin, mikäli valvontaviranomaisella ei ole oikeutta tehdä tarkastusta näissä paikoissa ilman epäilyä. Tieteellisessä tutkimuksessa eläimet taas altistuvat usein merkittävälle kärsimykselle.

Pykälän 1 momentin ensimmäiseen lauseeseen on lisättävä, että tarkastus voidaan tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.

Myös pykälän 5 momenttiin tulee lisätä, että tarkastus voidaan tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.

Pykälään on lisäksi lisättävä, että tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Pykälän ensimmäinen momentin ensimmäinen lause tulee muuttaa muotoon: ”Teurastamossa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa Ruokaviraston tulee käyttää apuna tallentavaa kameravalvontaa.” Jatkuva kameratallennus auttaisi merkittävästi eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa. Teurastamoilla on todennetusti ollut puutteita näiden määräysten noudattamisessa. Tallenteet tulee säilyttää vähintään kuukauden ja valvovan viranomaisen tulee tarkastella niitä säännöllisesti satunnaisotannalla.

121 § Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Pykälästä tulee poistaa sen ensimmäinen momentti. Kielto pitää eläimiä paikalleen kytkettyinä tulee ulottaa siirtymäajalla koskemaan myös lain voimaan tullessa toiminnassa olevia navetoita, joissa pidetään maidontuotanto varten lehmiä tai hiehoja. Siirtymäajan tulee päättyä viimeistään 1.1.2028 alkaen.

122 § Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Pykälästä tulee poistaa sen ensimmäinen momentti. Tiineytys- ja porsitushäkeissä pitäminen tulee kieltää kokonaan. Porsitushäkkien käytön lopettamiselle tulee säätää siirtymäaika myös lain voimaan tullessa toiminnassa oleviin sikaloihin. Tiineytyshäkkien käytön kieltämiselle tulee määrätä huomattavasti ehdotettua lyhyempi siirtymäaika. Sekä porsitus- että tiineytyshäkkejä koskevan siirtymäajan tulee päättyä viimeistään 1.1.2028. On huomioitava, että EU:n komission puoltavan häkkikasvatusta kieltävän aloitteen tavoitteena on kieltää häkkikasvatus jo vuoteen 2027 mennessä.

Pykälän perusteluista tulee poistaa maininta, että käytössä olevien häkkirakenteiden uusiminen sekä henkilöstötilojen rakentaminen olisi edelleen mahdollista. On kohtuutonta eläinten kannalta, että tällä tavoin porsitushäkkisikala voisi olla käytössä määrättömästi.

Liite 1.

Nisäkäslajien listasta on poistettava seuraavat lajit:

9) minkki (Neovison vison)

10) hilleri (Mustela putorius)

11) soopeli (Martes zibellina)

12) kettu (Vulpes vulpes) ja naali (Vulpes lagopus) sekä näiden risteymät

13) supikoira (Nyctereutes procyonoides)

22) vesipuhveli (Bubalus bubalis) lihantuotantoa varten.

Luettelossa mainitut minkki, hilleri, soopeli, kettu ja supikoira ovat petoeläimiä, joita kasvatetaan turkistarhoilla. Tutkimukset ovat osoittaneet, ettei näiden lajien lajityypilliset käyttäytymistarpeet toteudu pienissä, verkkopohjaisissa häkeissä. Lajeja on kasvatettu vasta muutamia vuosikymmeniä, eivätkä ne ole kesyyntyneet ja sopeutuneet kasvatusoloihin samalla tavalla kuin vuosituhansia ihmisten kanssa eläneet kotieläinlajit. Näiden eläinten hyvinvointia ei voida taata tarhaolosuhteissa, jonka vuoksi ne on poistettava tältä lajilistalta. Enemmistö suomalaisista ei hyväksy eläinten tappamista turkkien vuoksi. Kansalaismielipiteen tulisi näkyä lainsäädännössä.

Vesipuhveleita kasvatetaan Suomessa ainoastaan yhdellä tilalla. Lajin sopeutumisesta Suomen olosuhteisiin on vain niukasti tietoa. Koska hyvinvointiriskit ovat ilmeisiä ja lihankulutusta pitäisi vähentää, ei lisätä, ei lajin kasvatusta Suomessa tule sallia. Vesipuhveli on poistettava tältä lajilistalta.

Liitteestä on poistettava kokonaan lista 2. eli sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sallitut eläinlajit. Sirkuselämä tai kiertävä elämä on potentiaalisesti hyvin stressaavaa eläimille. Koska eläinten hyvinvointi voi vaarantua vakavasti, tulee eläinten pitäminen sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä estää.

Laki kalastuslain muuttamisesta

58 § Kalojen vapauttaminen

Pykälään on lisättävä, että pyydystä ja päästä -kalastus on kiellettyä. Kalaa ei siis saa pyydystää vain kilpailemista ja mittaamista varten.

58 b § Kalojen ja rapujen lopetus

Pykälästä on poistettava seuraavat lauseet: ”Kalaa tai rapua ei tarvitse saaliiksi ottamisen jälkeen välittömästi lopettaa, mikäli olosuhteet vaikeuttavat lopetusta” ja ”Lopetusvelvollisuus ei koske kerralla saatavaa suurta saalismäärää.”

Kalojen kokema kärsimys ei riipu sääolosuhteista tai suuresta yksilömäärästä. Päinvastoin suuren yksilömäärän tulisi tarkoittaa sitä, että myös tehokkaiden lopetusmenetelmien on oltava käytössä. Ihmisen etu tai taloudellinen hyöty ei saa mennä eläimen kokeman kärsimyksen edelle.

Lisäksi on poistettava lause: ”Rapu on lopetettava asettamalla se riittävän suureen määrään kiehuvaa vettä, jotta rapu kuolee mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti.” Lakiin on kirjattava, että rapu tulee lopettaa menetelmällä, joka aiheuttaa sen kuoleman

nopeasti ja mahdollisimman kivuttomasti. Tällaiseksi menetelmäksi ei voida katsoa eläimen keittämistä elävältä.